

ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2014. május 30-i nyilvános ülésére

<u>Tárgy:</u>	A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése
<u>Előterjesztő:</u>	Császár László polgármester
<u>Előkészítette:</u>	Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoport Pápainé dr. Németh Mária csoportvezető
<u>Megtárgyalja:</u>	Család-, Egészségügyi, Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság
<u>Meghívandók:</u>	Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 8200 Veszprém Megyeház tér 1. Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Dr. Varga István igazgató 8300 Tapolca, Nagyköz u. 1-3.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A 94. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A Gyvt. 94. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a megyei szociális és gyámhivatalnak. A megyei szociális és gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely 60 napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Gyvt. végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

2013. január 1-jétől, a közigazgatási reform részeként átalakult a gyermekvédelmi rendszer is. A gyámhivatalok a megyei kormányhivatalok járási hivatalainak szakigazgatási szerveként működnek. A Gyvt., valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm.rendelet 1. §-a szerint a gyámhatóság feladat- és hatásköreit a települési önkormányzat jegyzője, a járási gyámhivatal, továbbá a megyei szociális és gyámhivatal gyakorolja.

A települési önkormányzat jegyzője az alábbi feladat- és hatásköröket látja el:

- gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetét,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

Tapolca Város Önkormányzata saját vállalása alapján fenti ellátásokon túl a tavalyi évben az 5/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerint rászorult gyermekek részére rendkívüli gyermekvédelmi támogatást biztosított, továbbá a bölcsődei, óvodai, illetve iskolai étkezéséhez rendszeres pénzbeli támogatást nyújtott. A nyári szünetekben pedig minden évben megszervezte a rászoruló gyermekek napi egyszeri meleg ebédjének biztosítását.

2013-ban az általános igazgatási csoportvezető látta el a gyermekvédelemmel kapcsolatos valamennyi feladatot.

2013. március 1-jétől Gyulakeszi és Raposka községek csatlakozásával a két község lakóinak gyermekvédelmi feladatai is az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportjához kerültek. Az egykori körjegyzőségtől egy fő szociális ügyintéző került át az Általános Igazgatási Csoporthoz. A két község lakosainak gyermekvédelmi ügyeivel az új kolléga foglalkozik.

A gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi. A melléklethez szükséges adatokat az Általános Igazgatási Csoport a korábbi évekhez hasonlóan összegyűjtötte a gyermekvédelemmel foglalkozó szervektől.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Tapolca, 2014. május 19.

Császár László
polgármester

TAPOLCA VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Tapolca város lakosság száma fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

2013. december 31-én az állandó lakosok száma:	16.499 fő
2012. december 31-én	16.469 fő
2011. december 31-én	16.747 fő,
2010. december 31-én	16.849 fő,
2009. december 31-én	16.965 fő,
2008. december 31-én	17.023 fő,
2007. december 31-én	17.119 fő volt.

Az összes lakosból a 18 éven aluliak száma:

2013. december 31-én	2773 fő, ebből a 0-14 évesek száma: 2138 fő
2012. december 31-én	2801 fő, ebből 0-14 évesek száma: 2145 fő,
2011. december 31-én	2698 fő, ebből 0-14 évesek száma 2190 fő,
2010. december 31-én	3000 fő, ebből 0-14 évesek száma 2248 fő,
2009. december 31-én	3121 fő, ebből 0-14 évesek száma 2309 fő,
2008. december 31-én	3277 fő, ebből 0-14 évesek száma 2336 fő.

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19-21. §-ai rendelkeznek az önkormányzat által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait tavaly Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló 5/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelete tartalmazta.

A gyermekvédelmi feladatokat 2013-ban az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportja látta el. A csoportvezető végezte a gyermekvédelemmel kapcsolatos valamennyi feladatot (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása). A csoportvezető foglalkozott a nyári gyermekétkeztetés megszervezésével a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve. 2013. augusztusában és 2013. novemberében a csoportvezető és egy fő szociális ügyintéző végezte a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványok megrendelését és kiosztását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A 2013. évben 581 gyermek számára állapítottunk meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot. Elutasításra 19 család 28 gyermekét érintően került sor. Az elutasítás indoka egy esetben az volt, hogy a család a Gyvt-ben meghatározott mértékűnél nagyobb vagyonnal rendelkezett. A többi esetben azért került sor az elutasításra, mert a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a Gyvt-ben előírt jogosultsági jövedelemhatárt. Az ügyfelek nagy részét a kérelem elutasításáról szóló határozatban tájékoztattuk az egyéb igénybe vehető ellátásokról.

Ennek eredményeként az elutasított ügyfelek nagy része igényelte gyermeke étkezéséhez az önkormányzat támogatását. Három gyermek édesanyja megfellebbezte a döntést, a kérelem

benyújtását követően a családban beállt változásokra hivatkozva (élettársa börtönbe került). A megváltozott életkörülményekre tekintettel a határozatot hivatalból módosítottuk, és megállapítottuk a három gyermek részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent tényleges pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kézhez vett határozattal többfajta támogatást vehetnek igénybe: gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban egyszeri kiegészítést kapnak. A Gyvt. előírásai szerint az alkalmanként és gyermekenként 5.800,- Ft értékű kiegészítést nem készpénzben, hanem Erzsébet-utalvány formájában kell biztosítani a családoknak. A magas postaköltség miatt tavaly augusztusban is és novemberben is előre meghirdetett időpontban személyesen adtuk át az ügyfeleknek az Erzsébet-utalványokat.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családja részére nyújtott támogatás, melynek részletes feltételeit a fentiekben már említett 5/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelet tartalmazta tavaly.

A kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka volt, hogy a szülő a napi megélhetéshez kérte az önkormányzat segítségét. Számos család terjesztett elő azért kérelmet, mert nem tudta a gyermek iskolába járásához szükséges körülményeket (tanszerek, tankönyv, bérlet, stb.) biztosítani. Egy gyermek részére a Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola térítési díját fizettük ki rendkívüli gyermekvédelmi támogatás keretében. A támogatás nélkül a gyermek nem tudott volna az intézmény munkájában a továbbiakban részt venni, a család ugyanis a korábbinál rosszabb anyagi helyzetbe került és önerőből nem tudták volna kifizetni a térítési díjat. 3 családban a gyermekek számára szükséges gyógyszerek megvételéhez nyújtottunk támogatást. Egy gyermek esetében nyári táborozásának költségeihez járultunk hozzá, 5 gyermek családjánál pedig a felhalmozott lakásrezsi hátralék kifizetéséhez nyújtottunk segítséget. 5 gyermeknek szemüvege megvétele jelentett olyan terhet a családnak, mely miatt hozzánk fordultak segélyért. 40 családnak segítettünk a gyermekek tanszereinek megvételében. 4 családnak pedig a gyermekek óvodába járásával kapcsolatban felmerült költségek kifizetéséhez járultunk hozzá. Egy család kertműveléshez kért és kapott segítséget. A helyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal szorosan együttműködve a nyolcgyermekes család a segílyt vetőmagra és palántákra költötte. Egy család pedig súlyosan beteg gyermeke otthoni steril környezetének megteremtéséhez kapott anyagi támogatást.

A 2013. évben **214 család** részére nyújtottunk pénzbeli támogatást, melyre **1.901.528,- Ft-ot** használtunk fel. Az egy családra jutó támogatás összege 8.886,- Ft volt.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem **1 esetben** került elutasításra. Az elutasítás indoka az volt, hogy nem volt olyan létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet, ami indokolta volna a támogatást. A család óvodáztatási költségekre kérte a

segélyt, holott a kérelem benyújtását megelőző héten került megállapításra és folyósításra a gyermek számára 20.000,- Ft óvodáztatási támogatás.

A korábbi évekhez hasonlóan 2013-ban is valamennyi jogos és megalapozott kérelem esetén megállapítottuk a támogatást a kérelmező családnak. Az egy elutasítás a benyújtott kérelmekhez viszonyítva elenyésző, az elvégzett környezettanulmányok megalapozták a döntések jogosságát. Bizonyítja ezt az is, hogy fellebbezésre nem került sor.

Gyermekétkeztetés

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák illetve iskolák keretében megoldott. Valamennyi intézmény részére a Tapolcai Diák és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt, melyet a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztanak el.

A Gyvt. 148. §-a értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek, valamint az általános iskola 1-5. osztályába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni. Ebből azonban nem következett az étkezési térítési díj kedvezményt kérő családok számának csökkenése. Az előzőekben említett önkormányzati rendelet alapján az elmúlt évben **72 gyermek** kapott segítséget intézményi térítési díjának kifizetéséhez **1.299.976,- Ft összegben**. Gyermekenként átlagosan 18.055,- Ft támogatást fordítottunk étkezési térítési díj támogatásra. A támogatás megállapítása esetén az étkezést biztosító intézmény által kiállított számlán feltüntetett térítési díjat havonta utaltuk az intézmény számlájára. Elutasítás **1 esetben** történt, a támogatásra jogosultság feltételeként megállapított jövedelemhatár túllépése miatt. A kérelem elutasítása két gyermeket érintett.

Önkormányzatunk 2013. év nyarán, a tanítási szünetben 54 napon keresztül 50 gyermek számára biztosította ingyenesen az ebédet. Azon gyermekek juthattak ilyen módon napi egyszeri meleg ételhez, akik rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesültek. Az ételt a Diák- és Közétkeztető Kft. készítette el. Sikeres pályázat eredményeként 23 gyermek étkeztetéséhez sikerült támogatást elnyernünk. A többi gyermek étkeztetését az Önkormányzat költségvetéséből fizettük ki. Erre a célra 729.000,- Ft-ot fordítottunk. A rászorulókat a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál juthattak hozzá hetente egyszer ebédjegyeikhez. A támogatás nagy segítséget jelentett a részt vevő családok számára, hiszen sokan sajnálatos módon csak ilyen módon tudták biztosítani a nyári szünetben gyermekeik meleg ebédjét.

Gyermekjóléti alapellátások

A Gyvt. 38. §-a értelmében az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátások körébe az alábbi szolgáltatások tartoznak:

- gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekjóléti szolgálat útján,
- gyermekek napközbeni ellátása – bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet
- gyermekek átmeneti gondozása – helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.

Az előzőekben felsoroltak közül Tapolcán a gyermekjóléti szolgálat és a bölcsőde áll a szülők és a gyermekek rendelkezésére. Városunkban a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet gondoskodik e két szolgáltatás biztosításáról.

A Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet 2013. június 30. napjáig Tapolca Város Önkormányzatának fenntartásában volt. A szociális és gyermekvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében Tapolca Város és Raposka Község Önkormányzata 2013. július 1-jétől létrehozta a Tapolcai Alapszolgáltatási Intézményi Társulást, mely egy jogi személyiséggel rendelkező társulás. Megalakulásának időpontjától a Társulás tartja fenn a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézetet. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az intézet önálló szakmai egységeként működik. A Szolgálat gondozási, szolgáltatási, valamint szervezési tevékenységet folytat Tapolca város közigazgatási területén, illetve 2010. március 17. napjától Raposka községben is. Tekintettel arra, hogy Raposkán nagyon alacsony az esetszám, ezért ott kihelyezett fogadóórát nem tart a Szolgálat.

Személyi és tárgyi feltételek

A Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálat közös telephelyen működik, így a feladatellátás tárgyi és technikai feltételei azonosak e két szolgáltatás nyújtásánál. A gyermekjóléti szolgáltatás önálló szakmai egységben, szoros együttműködésben dolgozik a Családsegítő Szolgálattal.

Az intézmény a város központjában található, a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvarán található épületben. Mindkét szakmai csoport rendelkezik irodahelyiséggel és interjúszobával, amelyek biztosítják az egyéni esetkezelés során a bizalmas beszélgetést és a nyugodt adminisztrációs tevékenységet. Az adományok gyűjtésére egy kisebb méretű raktár áll rendelkezésre.

Személyi számítógép, zárható iratszekrények, vonalas telefon, mobiltelefon, fényképezőgép, projektor segíti a szakmai munkát. A Szolgálat a kiscsoportos közösségi programokat saját épületben, a nagyobb célcsoportot érintő rendezvényeket a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvari tanácstermének igénybe vételével, illetve a Belvárosi Irodaház helyiségében tudja lebonyolítani. Nyertes pályázat segítségével társasjátékok, szabadterei játékok, játszóházi eszközök segítik a preventív szabadidős programok színvonalas megvalósítását.

A gyermekjóléti szolgáltatást 2013-ban 3 főállású családgondozó látta el. 2011. novemberétől vezető családgondozó-tanácsadó segíti a szakmai munkát. A családgondozás során a munkatársak tapasztalják, hogy a lelki, magatartási-beilleszkedési problémákkal küzdő gyermekek száma, illetve a válási, kapcsolattartási problémákkal küzdő gyermekek száma folyamatosan növekszik. A roma családok életviteléből adódóan gyakori problémát jelent a korai párkapcsolat, gyermekvállalás, valamint az iskolai kötelességek elhanyagolása. Egyre több gyermek küzd önértékelési és önbecsülési problémákkal, az agresszivitás nő.

Alapellátás keretében 2013-ban 129 gyermeket gondozott a Szolgálat. 41 gyermek (ebből 3 fő raposkai) esetében vált szükségessé a védelembe vétel. Az esetek nagy részében magatartás- és teljesítményzavar, a család életviteléből adódó probléma, illetve a gyermekintézményekbe történő beilleszkedési zavar miatt kezdődött meg a tervszerű gondozás.

A kezelt problémák típusai: szenvedélybetegségek: 3 fő, fogyatékoság, retardáció: 5 fő, családon belüli bántalmazás: 6 fő, szülői elhanyagolás: 9 fő, szülők vagy család életvitel: 31 fő, családi konfliktus: 26 fő, magatartászavar, teljesítményzavar: 51 fő, gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség: 25 fő, gyermeknevelési 14 fő, anyagi gond: 24 fő.

A Szolgálat 2013-ban 20 fő nevelésbe került gyermek vér szerinti szüleinek gondozását végezte. 4 fő szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anyát gondoztak.

A Gyermekjóléti Szolgálat együttműködik a gyámhivatalokkal, elősegítik a kapcsolattartást akadályozó konfliktusok megoldását. A Veszprém Megyei Gyermekvédelmi Központ részére

minden hónap harmadik és negyedik szombatján helyet biztosítanak az átmeneti nevelt gyermekek és családjuk kapcsolattartásának lebonyolítására.

12 alkalommal szerveztek tavaly szakmaközi megbeszélést. A munka eredményessége érdekében egy jól működő személyes kapcsolatrendszer kialakítására törekedtek. A szakmai csoportoknak, jelzőrendszeri tagoknak segítséget nyújtottak a jelzést igénylő körülmények, helyzetek felismeréséhez, értelmezéséhez. Több idő jutott a közös esetek megbeszélésére.

9 gyermek esetében esetkonferenciát szerveztek, rendszerint a védelembe vételi vagy nevelésbe vételi javaslattétel előtt.

A gyermekjóléti szolgálathoz érkező jelzések száma csökkent. 2012-ben 188 jelzés, míg 2013-ban 154 jelzés érkezett.

Egészségügyi szolgáltató:	13 jelzés
ebből védőnői jelzés:	13 jelzés
Személyes gondoskodást nyújtó szoc. ellátás:	15 jelzés
Napközben gyermekellátást nyújtó:	1 jelzés
Közoktatási intézmény:	102 jelzés
Rendőrség:	12 jelzés
Pártfogó felügyelet:	2 jelzés
Állampolgár:	2 jelzés
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal:	7 jelzés

Feladataik közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Céljuk, hogy megfelelő helyettes szülőket találjanak. A gyermekek átmeneti gondozása a településen nem biztosított, a környékbeli intézmények rendszerint telítettek, illetve az ellátási területen élőket részesítik előnyben.

A Gyermekjóléti Szolgálat nagy hangsúlyt fektet a megelőzést célzó gyermekvédelmi tevékenységekre. 2012. júliustól 2013. áprilisig „A tapolcai belváros értékmegőrző rehabilitációja” pályázat keretein belül valósították meg a Szülő-Gyermek Klub és Játszóház programsorozatát. A program megvalósításának helyszínei a projekt keretében felújításra került közterek és a Belvárosi Irodaház volt. Szakemberek meghívásával négy témakört dolgoztak fel: család, közösség, életkori sajátosságok, agresszió. Amíg a szülők, nagyszülők és a 12 éven felüli gyermekek a foglalkozásokon vettek részt, addig a kisebb gyermekek felügyeletét játszóházi keretek között biztosították.

A családi kapcsolatok erősítése céljából húsvéti és karácsonyi játszóházat, Mikulás-váró délutánt, családi tájékoztató vetélkedőt és kincskeresést szerveztek és csatlakoztak a városi programokhoz is.

„Gazdálkodj okosan” programmal céljuk, hogy szakember bevonásával megtanítsák és ösztönözzék a családokat a növénytermesztésre valamint az állattartásra. A program iránt sajnos csekély volt az érdeklődés, tavaly egy család vett benne részt. Ők Tapolca Város Önkormányzatától a vetőmagok, palánták megvételéhez segítyt kaptak.

Mivel a nyári szünet nagy szabadságot és sok veszélyt hordoz az unatkozó, program nélkül maradt gyermekek számára, ezért a Szolgálat munkatársai a szünidőben a keddi és csütörtöki napokon hasznos elfoglaltságot szerveztek. Az ingyenes és rendszeresen elérhető „Vidám vakáció” programsorozat a helyi lehetőségek felhasználásával és 25 önkéntes segítő bevonásával valósult meg. Raposkán tavaly a Faluház udvarán Egészségnapot szerveztek, ahol vetélkedőkkel, sportversenyekkel, közös főzéssel lehetőséget teremtettek az

ismerkedésre, kapcsolaterősítésre. A programok hozadéka, hogy a részt vevő gyermekek és szülei nyitottabbá, elfogadóbbá váltak a családgondozókkal szemben, mindez közvetett módon hozzájárult a családgondozási munka sikeréhez.

A Szolgálat 2013. júniusától „Karógörbítő” programot szervezett. A Szolgálat koordinálásával, az iskolai közösségi munka keretében a Batsányi János Gimnázium és Kollégium diákjai segítik az általános iskolás diákokat a tanulásban.

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala a Gyermejjóléti Szolgálat színvonalas megelőzési tevékenységeinek értékeléseként felkérte a Szolgálat munkatársait, hogy 2013. június 26-án a megyei bűnmegelőzési egyeztető értekezleten előadást tartsanak továbbhasznosítási, ötletadási céllal.

A Szolgálat „Cipősdoboznyi Szeretet” jótékonyági megmozdulása tavaly szintén sikeres volt, a családgondozók közvetítésével 90 gyermeknek tették örömtelivé a karácsonyt.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermejjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A Ringató Bölcsőde a Szociális és Egészségügy Alapellátási Intézet önálló szakmai egységként, 5 gyermekcsoporttal és 62 férőhellyel működik.

A Bölcsőde vezetését az Intézet igazgatóhelyettese és a vezető kisgyermeknevelő látja el. A gyerekek gondozását-nevelését 12 fő szakképzett kisgyermeknevelő látja el, 2 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik és 4 fő 2013-ban fejezte be főiskolai tanulmányait. Munkájukat segíti 3 fő takarítónő, 1 fő mosó-varrónő, 1 fő karbantartó. A bölcsőde orvosi teendőit házi gyermekorvos látja el heti 4 órában.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a helyi szociális rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakosú, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti:

- gyermekjóléti szolgálat képviselője,
- körzeti védőnő,
- a házi orvos, házi gyermekorvos,
- szakértői- és rehabilitációs bizottság
- a szociális, ill. családgondozó
- a gyámhatóság.

Minden évben emelkedik azoknak a gyermekeknek a száma, akiket a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat javaslatára vesz fel az intézmény. 2013-ban 4 gyermek nappali ellátását biztosították a szülők nehéz anyagi körülményei miatt, valamint fejlődésük elősegítése érdekében.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A kisgyermeknevelők és a szülők között az együttműködés érdekében fontos a kölcsönös bizalom kialakítása. Az intézmény közös programok szervezésével kínált alkalmat a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére. A gyermekekkel közösen készülnek az ünnepekre, minden évben rendeznek farsangi bált, gyermeknapot, várják a húsvéti, karácsonyi ünnepeket és ellátogat a gyermekekhez a Mikulás. Évente többször kerül megrendezésre az ún. Családi nap, ahol a szülők, a nagyszülők, a testvérek együtt tölthetnek el a gyerekekkel egy kellemes hangulatú délutánt.

A bölcsődés gyermekek közül többen is igénybe veszik a Tapolcai Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakmai segítségét. A kisgyermeknevelők szoros kapcsolatban állnak a fejlesztést végző szakemberekkel, megbeszélik a teendőket, és megosztják egymással a tapasztalataikat.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat által a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 15. § (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően szervezett esetmegbeszélésre, a jelzőrendszer tagjaként rendszeresen meghívót kap a Bölcsőde vezetője. Amennyiben a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gondozása alatt álló bölcsődés gyermekkel kapcsolatosan felmerülő probléma személyes megbeszélést igényel, ezen az esetmegbeszélésen részt vesz, de a jelzőrendszer tagjaként is folyamatosan kapcsolatban áll az intézmény a Szolgálattal.

Mivel az intézménybe többnyire dolgozó szülők gyermekei járnak, kirívóan hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermek csak elvétve található. Bántalmazásra utaló jeleket évek óta nem tapasztaltak.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg, a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában.

Tapolca Város Önkormányzata **2007. évben fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját**, mely felülvizsgálat alatt áll.

Főbb célkitűzések:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a nyilvános helyek rendjének biztosítása. Elkötelezett szándék kinyilvánítása annak érdekében, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. Az adatvédelmi szabályok értelmezését követően a térfelügyelő kamerarendszer újraindítása, szükség szerinti bővítése. Kis értékű tárgyi kommunikációs, képrögzítő eszközök beszerzése.
- **A külső városrészek, külterületeken az időszakos rendőri jelenlét biztosítása,** az odavezető utakon közlekedők figyelése.
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.
- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges.

- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Kiemelten fontos a problémás családok segítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.
- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást. Különösen fontos a tájékoztatás, a Tapolca Városi Televízió, az Új Tapolcai Újság által biztosítható lehetőségek kihasználása.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (Pl. közlekedési balesetek, gépkocsi feltörések, betöréses lopások, besurranások, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorshajtás mérséklése érdekében mobil sebességellenőrző tájékoztató készülék beszerzése, üzemeltetése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

Tapolca Városban 2013. évben **2 fiatalkorú** személy követett el bűncselekményt. Mindannyian kisebb értékre elkövetett vagyon elleni bűncselekményt követtek el.

A 2013. évben 1 gyermekkorú és 3 kiskorú személy követett el szabálysértést, közülük kettő ellen tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt indult meg az eljárás. A gyermekkorú személyt védelembe vétel miatt már gondozta a Gyermekjóléti Szolgálat, a fiatalkorú elkövető közül a cselekmény elkövetésekor egy gyermeket gondoztak alapellátás keretében.

Az elkövetőket előidéző okok: egyrészt a csoportszellemnek való megfelelési kényszer, a jó hecc kedvéért történő elkövetés és az anyagi haszonszerzés.

Az oktatási intézményekben problémát jelent a tanulási korhatár maximumát elérő, azonban több esetben évisméltásra kötelezett, túlkoros gyerekek jelenléte, az általuk megvalósított, kezdeményezett bűncselekmények elkövetése.

A tapolcai Rendőrkapitányság a bűnmegelőzésben hangsúlyt fektet a város nevelési, oktatási intézményeiben tanuló gyermekek rendszeres ismerettel történő ellátására. Ezek alapján közreműködtek az Iskola rendőre programok városi szintű végrehajtásában. A rendőrség a fenti eseményeken a biztonságos közlekedésre, valamint a bűnmegelőzés eszközeinek felhasználásával hasznos ismereteket igyekezett átadni, elsajátíttatni a gyermekekkel a bűncselekmények megelőzése és az áldozattá válás megelőzése érdekében.

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk 2013. évben a pénzbeli ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. A tavalyi évben összecszerúságában több támogatást nyújtottunk a rászoruló családoknak, mint 2012-ben. További támogatások bevezetésére nem volt és megítélésem szerint továbbra sincs szükség, tekintettel arra, hogy a gyermekvédelmi kedvezmény bevezetése több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzbeli támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele). Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat a rászoruló családoknak.

A Gyvt. 94. § (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10.000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat. Tekintettel arra, hogy a város mérete és a veszélyeztetett gyermekek száma indokolja, a jövőben is kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy megfelelően képzett, és személyiségében is a feladatra alkalmas nevelőszülőt találjunk.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több magatartászavaros, beilleszkedési és pszichés problémákkal küzdő gyermek és szülő kerül a gyámhatóság látóterébe. Nagy szükség van emiatt pszichológus szaktudására és igénybevételére.

Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat két főállású pszichológusa Tapolca városra és a környékbéli több mint húsz településre kiterjedően látja el feladatát, így sokszor heteket, hónapokat kell várni a mind leterheltebb szakemberekkel való konzultációra. Ügyfeleink többségének anyagi lehetőségeit meghaladja, hogy magánpraxist folytató pszichológushoz forduljanak. Rendelkezésre álló forrás hiányában sajnos nincs lehetőség több szakember foglalkoztatására. A szakmai munka minőségét nagyban emelné és a gyermekeknek is kézzelfogható segítséget jelentene, ha a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál – esetleg valamelyik iskolában – főállású pszichológus szakember dolgozna.

Megoldatlan továbbá városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. A Hajléktalan Szállón korábban működött ugyan egy krízisszoba, mely a krízishelyzetbe jutott családok elhelyezésére szolgált. A krízisszoba azonban 2009-ben megszüntetésre került, helyén kisebb átalakítással további egy szoba lett kialakítva férfi ügyfelek számára. A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által Taliándörögdön létrehozott családok átmeneti otthona kismértékű javulást jelent a nehéz helyzetbe került családok elhelyezésében, de a problémát nem oldja meg. Az intézmény csupán 24 férőhelyes, az őszi-téli időszakban jellemzően teltházzal működik, így nem tudnak újabb bajba jutott családokat fogadni. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely-település területére terjed ki. Helyi intézmény híján nem kis szervezést igényel, hogy a rászoruló ügyfelek számára megfelelő segítséget tudjunk találni. Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni.

2013. évben a gyermekvédelmi és gyermekjóléti tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzésre nem került sor.

Tapolca, 2014. május 13.

Császár László sk.
polgármester